FIL-PRIM’ AWLA TAL-QORTI CIVILI.

IMHALLEF
ONOR. GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D.

Seduta ta’ nhar il-Gimgha, 29 ta’ Ottubru, 2001.

Kawza Numru: 52

Citaz. Nru. 485/99GV

Doc. 157-01

Joseph P. Farrugia

vs

Felix Agius

Il-Qorti,

PRELIMINARI

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz taghha gie premess illi b’artikolu intitolat “Barra l-Airmalta jahdem aktar” ippubblikat f’pagna 9 tal-harga tal-“Kullhadd” tad-29 ta’ Novembru, 1998 - ta’ liema pubblikazzjoni il-konvenut huwa l-editur - gew attribwiti fatti determinanti foloz u malafamanti fil-konfront tal-attur bl-iskop li joffendu l-unur u l-fama tieghu u li jesponuh ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku (Dok.A);

Premess illi l-attur bhala l-parti malafamata u offiza ghandha d-dritt ghad-danni kkontemplati fl-Art. 28 tal-Ligi dwar li Stampa (Kap. 248 tal-Ligijiet ta’ Malta);

L-attur talab lil din il-Qorti:

1. Tiddikjara u tiddecidi li l-pubblikazzjoni suriferita li dehret fid-disa' faccata tal-harga tal- "Kullhadd" tad-29 ta' Novembru, 1998 hija libelluza u malafamanti fil-konfront tal-attur u li tesponih ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku; u

2. Tikkundanna lil konvenut ihallas lill-attur dik is-somma li ma teccedix hamest elef tira (Lm5,000) bhala danni ghall-malafama b'applikazzjoni tal-Art. 28 tal-Ligi dwar li Stampa (Kap. 248 tat-Ligijiet ta' Malta).

Bl-ispejjes kontra l-konvenut.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-attur a fol. 3 tal-process;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut a fol. 12 fejn eccepixxa:

1. illi l-artikolu nkwistjoni m'huwiex libelluz fil-konfront ta' l-attur;

2. illi subordinament u bla pregudizzju ghas-sueccepit in kwantu l-artikolu nkwistjoni jikkonsisti f'espressjoni ta' opinjoni li huwa *fair comment* maghmul *in buona fede* u nkwantu l-artikolu jikkonsisti f'allegazzjoni ta' fatt, liema fatt huwa sostanzjalment veru; illi konsegwentament it-talbiet ta' l-attur ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

3. B'rizerva ghall-eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw:

TALBA

L-attur qed jitlob li dina l-Qorti tiddeciedi u tiddikjara li l-pubblikazzjoni bl-artikolu “Barra l-AirMalta jahdem aktar” pubblikat f’pagna 9 tal-harga tal-“Kullhadd” tad-29 ta’ Novembru, 1998 hija libelluza u malafamanti fil-konfront ta’ l-attur u li tesponih ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku; tikkundanna lill-konvenut ihallas dik is-somma li ma teccediex il-Lm5,000 bhala danni ghall-malafama bl-applikazzjoni tal Art 28 tal-Ligi dwar l-istampa Kap 248 tal-Ligijiet ta’ Malta.

ECCEZZJONIJIET

Il-konvenut eccepixxa li l-artikolu n-kwistjoni mhuwiex libelluz fil-konfront ta’ l-attur; li subordinatament in kwantu l-artikolu in kwistjoni jikkonsisti f’espressjoniji ta’ opinjoni li huwa *fair comment* maghmul *in buona fede* u nkwantu l-artikolu jikkonsisti f’allegazzjoni ta’ fatt, liema fatt huwa sostanzjalment veru, illi konsegwentement it-talbiet ta’ l-attur ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

PROVI

L-attur xehed li hu jahdem ma’ l-Air Malta bhala Group Head Human Resources and Administration. Hu maghruf bhala “Tup Tup”. Hu hassu

malafamat ghax pinguh bhala bojja tal-kumpanija u jaghti *transfers* politici u vendikattivi. Fl-artikolu inkiteb li hu jista' kien qed jassisti lil ministru responsabbli mill-AirMalta biex itajjar l-irjus tan-nies fl-AirMalta. Hu kien jaghmel l-ittra mat-*transfers* ghax dik kienet il-kariga tieghu imma t-*transfers* jigu ordnati mic-Chairman jew inkella b'kordinazzjoni mal-*group heads*. Hu ma jaghmilx *transfers* minn rajh. John Mary Attard qatt ma ghamel *transfers* u qatt ma tkellmu fuq *transfers*.

Il-konvenut ma xehedx.

KONSIDERAZZJONIJIET

Fid-difiza tieghu l-konvenut qed jissottometti li l-artikolu in kwistjoni hu miktub b'ton ironiku u satiriku. Il-ligi tippermetti certa liberta' fl-espressjoni u f'dana l-kaz il-konvenut zamm entro l-limitu permess mill-ligi. Il-kummenti li ghamel fuq fatti li verament graw huma accettabbli u permessi f'socjeta' demokratika.

F'materja ta' libell civili l-gurisprudenza in materja zvilluppat ulterjorment l-aktar favur il-liberta' tal-istampa bhala manifestazzjoni tad-dritt fondamentali tal-espressjoni u bhala ghodda mehtiega fl-izvillupp demokratiku ta' pajjiz. Naturalment kien u ghadu principju tad-dritt illi l-malafama voluta permezz ta' addebiti ta' fatti foloz mahsuba biex inaqqsu l-gieh u l-fama tal-persuna illi lejha tkun diretta baqghet censurabbli u punibbli fil-ligi. Gew pero' mwessa' notevolment il-limiti li fihom kienu ariginati l-kummenti fuq fatti addebitati lill-figuri pubblici, fosthom il-politici. Fil-konfront taghhom hafna issa hu iktar tollerat minn qabel in omagg tal-principju illi d-dibattitu pubbliku fuq materji ta' interess kellu jinghata spazju mill-aktar wiesa' anke jekk a skapitu ta' inkonvenjenza anki gravi lill-persuni pubblici nvoluti b'konsegwenza ta' kritika harxa wkoll kultant

ingusta (ara Dr. A. Sant vs A. Cassola 23/4/2001).

Attivist politiku jew kunsillier jistghu jigu ekwiparati ma figura pubblika u ghalhekk japplika ghalihom il-principju li "*the limits of acceptable criticism is broader for politicians and public figures when acting in a public capacity than for private individuals. They have to show greater tolerance, especially when they themselves made public statements that could invite criticism*." (Commission Wabl vs Austria Report 4/3/1998.)

Izda il-fatti addebitati ghandhom ikunu sostanzjalment korretti principalment fir-rigward ta' dawk l-elementi li fuqhom hu bbazat l-artikolu. Il-fatti ma jridux ikunu ezattament veri, hlief meta dawn ikunu determinanti ai fini tal-artikolu.

Fil-kaz in ezami huwa veru li Joseph Farrugia kien jaghmel l-ittra mat-*transfers* ghax dik kienet il-kariga tieghu, imma hu xehed ukoll li minn rajh ma kienx jaghti *transfers* imma dawn kienu jigu ordnati mic-Chairman jew inkella b'kordinazzjoni mal-*group heads*. Hu xehed li ma ghamilx *transfers* politici jew vendikattivi. Il-konvenut ma gabx prova kuntrarja.

L-allegazzjoni ta' fatt li l-attur qed jassisti lill Ministru biex itajru l-irjus fl-AirMalta hi malafamanti u ghandha skop li tesponih ghad-disprezz tal-pubbliku. Dan mhux kumment imma allegazzjoni ta' fatt li ma giex pruvat u ghalhekk sanzjonabbli billi hu principju tad-dritt illi l-malafama voluta permezz ta' addebiti ta' fatti foloz mahsuba biex inaqqsu l-gieh u l-fama tal-persuna illi lejha tkun diretta hi censurabbli u punibbli fil-ligi

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddecidi billi tilqa' it-talbiet attrici, tikkundanna lill-konvenut ihallas lill attur is-somma ta' tlett mija u hamsin lira Maltin

(Lm350) bhala danni ghall-malafama bl-applikazzjoni tal-Art 28 tal-Ligi dwar l-istampa Kap. 248 tal-Ligijiet ta' Malta.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

ONOR. IMHALLEF GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D.

Frankie Mercieca
Deputat Registratur.